

TEKST: INGRID ANK, REDAKTØR (ANSV.)

Grundtvigsk Forum SET I FORHOLD TIL HIMMELLEGERNE

At pejle er at finde sin placering i verden – imens man er i bevægelse. Og foreningen Grundtvigsk Forum er netop i gang med at pejle, hvilket satte sit præg på diskussionen på foreningens årsmøde 2021. Afsættet var imidlertid ikke en identitetskrise, men en fornemmelse af, at der er brug for 'det grundtvigske'

At 'pejle' betyder ifølge Ordbog over Det Danske Sprog at "bestemme retningen (og afstanden) til et fast punkt på land eller retningen til et himmellegeme (især solen) for derigennem at konstatere skibets position." At 'pejle' og at 'sigte' er altså ikke helt det samme – selv om det ind imellem kan virke, som om ordene bruges synonymt. At 'pejle' handler nemlig ikke om, hvor man vil hen, men hvor man er – imens man er i bevægelse. Mange har sigtet efter stjernerne, men at pejle efter dem har nok mere 'gang på jord'.

Foreningen Grundtvigsk Forum har igen længere tid arbejdet med at formulere nogle pejlemærker. Dette satte sit præg på foreningens årsmøde, som fandt sted i Vartov den 29.-30. oktober 2021. Her blev styrelsens bud på en række pejlemærker drøftet af de fremmødte medlemmer. Og det var netop mere pejlemærker end sigtepunkter, der var til diskussion, for det handlede ikke udelukkende om, hvor 'vi vil hen', men lige så meget om 'hvor vi er, imens vi er i bevægelse.'

Hvem er vi og hvad skal vi

Var man trådt ind udefra, kunne man måske tro, at man befandt sig i en forening i en alvorlig identitetskrise. For kan man forestille sig en anden forening, om det så var en håndboldklub eller en holdningsbåret forening, der efter at have eksisteret i mere end 100 år stillede sig spørgsmålet: "Hvem er vi egentlig?" Eller: "Hvad er vi sat i verden for?" Men om end det ikke præcis var sådan, det blev formuleret, var det en del af drøftelserne på årsmødet. Uden krisestemning, snarere med en fornemmelse af, at det grundtvigske er her, der og alle vegne.

Flere af deltagerne efterspurgte et klarere og tydeligere sprog. Og de efterspurgte en større bestræbelse på at invitere ind 'i det grundtvigske' – fx i forhold til yngre mennesker eller nydanskere. Samtidig sporede man også 'en udbredt modstand' mod forenklingen. For – som det lyder i formuleringen til et af budene på pejlemærker –

Vi har otte år, før vi når til 'the tipping points'! Vi har nogle politikere, der har siddet alt for længe på hænderne. I det lys synes jeg, det er tankevækkende, at klimaspørgsmålet ikke er nævnt, Jørgen Alfasten, medlem af Grundtvigsk Forum

"Vi vil forbinde det rationelle, politiske og økonomiske menneskesyn med religion, filosofi og kunst," sagde formand Kirsten M. Andersen.

"Grundtvigsk Forum vil udfordre tidens tendens til instrumentalisering af mennesker og fællesskaber." De nemme, forenklede løsninger er ikke 'løsningen'. Steffen Ringgaard Andresen, sognepræst i Vor Frue i København og medlem af Grundtvigsk Forums styrelse, citerede i den forbindelse digteren Tomas Tranströmer: "Træt af alle der kommer med ord, men ikke noget sprog."

I sin beretning udlagde formand Kirsten M. Andersen udspillet til pejlemærker på denne måde: "Det første pejlemærke sigter på den gensidige afhængighed, at individ og fællesskab ikke er modsætninger, men forudsætning for menneskets myndighed. Fællesskab har bærekraft og den enkeltes frihed og ansvar er et fælles anliggende. Med det andet pejlemærke vil vi

gerne forbinde det rationelle, politiske og økonomiske menneskesyn med religion, filosofi og kunst."

Grundtvigsk Forums bud på pejlemærker

Grundtvigsk Forum ønsker at tydeliggøre et grundtvigsk perspektiv på livet inden for to arenaer:

- Grundtvigsk Forum vil udfordre tidens individualistiske menneskesyn ved at vægte fællesskabets bærekraft. Det enkelte menneske har et ansvar for fællesskabet, og individuel frihed er et *fælles* anliggende.
- Grundtvigsk Forum vil udfordre tidens tendens til instrumentalisering af mennesker og fællesskaber. Mennesket er et åndsvæsen kendetegnet ved fantasi og håb.

Diskussionen af pejlemærkerne er i gang. Udspillet ovenfor er derfor ikke det endelige.

Uenighedsfællesskab

I det hæfte, som Grundtvigsk Forum har udsendt til alle menighedsråd i folkekirken, og som også blev præsenteret på årsmødet, beskrives folkekirken som et uenighedsfællesskab. Samme beskrivelse – uenighedsfællesskab – har foreningen Grundtvigsk Forum igennem sin snart 125 år lange historie ofte brystet sig af. Spørgsmålet er om det holder.

Kirsten M. Andersen slog i sin beretning ned på to diskussioner, der har skabt debat internt i foreningen. Den ene er diskussionen af liturgi og liturgisk fornyelse inden for folkekirken. Særligt har spørgsmålet om, hvor meget eller lidt af folkekirkens højmesseritual, der skal være autoriseret og dermed fælles for alle sogne, været til diskussion. I det indlæg, som styrelsen fra Grundtvigsk Forum har indsendt til den 'liturgiske postkasse', som folkekirkens biskopper har haft oprettet, peger flertallet af styrelsen på nogen grad af autorisation, mens et lille mindretal vil have autorisationen afskaffet. Den ene, sognepræst Louise Højlund, der også var på valg, præsenterede sig selv som: "En der bidrager til, at Grundtvigsk Forum ikke er en konsensusklub."

Den anden diskussion, som Kirsten M. Andersen tog fat i i sin beretning, handlede om bispevalget i Aalborg. I et indlæg i »

På Grundtvigsk Forums årsmøde indgik også præsentationen af et lille hæfte, der er sendt ud til alle menighedsrådsformænd i hele landet som oplæg til samtaler i menighedsrådene. Hæftet giver nogle bud på, hvad det vil sige at være grundtvigsk i en kirkelig sammenhæng anno 2021. Hæftet kan bestilles på www.grundtvig.dk

» Kristeligt Dagblad (8. oktober 2021) havde hun sammen med sognepræst og formand for Kirkepolitisk Udvalg i Grundtvigsk Forum, Morten Thaysen peget på den nu valgte biskop, Thomas Reinholdt som deres kandidat ud fra en beskrivelse af nogle forskelle i synet på folkekirkens struktur hos de to kandidater. Indlægget har mødt kritik – bl.a. fra andre medlemmer af Grundtvigsk Forums styrelse – for at fortegne billedet af positionerne. Kritikken lod sig også høre på årsmødet – bl.a. fra fhv. formand for Landsforeningen af Menighedsråd, Inge Lise Pedersen: ”Dengang menighedsrådene fik deres myndighed, var verden en anden. Fordi man påpeger, at det er en barriere, at sognene er sognestruktureret, så bliver man altså ikke til koncernkirke. Jeg synes, man skal tænke sig om, inden man blander sig.”

Kirsten M. Andersen beklagede, at indlægget i Kristeligt Dagblad havde savnet nuancer og dermed havde polariseret de to kandidaters udtryk – hun hilste debatten velkommen og tog kritikken til sig. Hun pegede samtidig på, at der var mere at tale om i forhold til den bagvedliggende diskussion: ”Jeg er optaget af, hvad det kræver af den kirkelige rådsstruktur i en tid hvor kirke og velfærdsstat finder ind i nye samarbejdsformer,” som hun sagde i sin beretning.

Valg til Grundtvigsk Forums styrelse

Valgt for tre år: lektor Kirsten M. Andersen (formand), sognepræst Birgitte Møldrup, projektleder for Efterskolernes Landsstævnehold 2021 Asbjørn Nielsen, sognepræst Louise Højlund Franklin, sognepræst Morten Thaysen, sognepræst Steffen Ringgaard Andresen og professionel coach Finn Tarpgaard.

Suppleanter (valgt for et år): sognepræst Adam Garff, fhv. efterskoleforstander Sven Primdal og højskoleforstander Sascha Haunstrup Qvortrup.

Se mere på www.grundtvig.dk

Hvorfor er klimaspørgsmålet ikke nævnt?

Uenighed kan opstå, fordi der bliver 'sagt for meget'. Men den kan også opstå, fordi der bliver 'sagt for lidt'. Tidligere medlem af Grundtvigsk

Forums styrelse, Jørgen Alfasten, kritiserede formandens beretning og styrelsens udspil til pejlemærker for aldeles at overse, at vi befinder os midt i en alvorlig klimakrise: ”På mandag begynder FN's klimakonference i Glasgow. Vi har otte år, før vi når til 'the tipping points'. Vi har nogle politikere, der har siddet alt for længe på hænderne. I det lys synes jeg, det er tankevækkende, at klimaspørgsmålet ikke er nævnt, hverken i den skriftlige og den mundtlige beretning. Og når nu man skal til at finde nogle pejlemærker, så er det da oplagt at tage dette emne ind.

Grundtvigsk Forum vil danne ramme om den folkelige samtale. Og der er masser af folkeoplysning på det her felt. Til eksempel er der brug for oplysning om biodiversitet.”

Fra Kirsten M. Andersen lød svaret, at klimaspørgsmålet ikke var glemt, og at hun netop i sin beretning havde peget på, at vi som samfund befinder os i en overgangstid: ”Når jeg nævner, at der er en epoke, der er slut, så er det jo bl.a. vores forbrugskultur. Det spor er også i pejlemærkerne. Fx når vi taler om forholdet mellem individ og fællesskab.”

Hvor er I?

Grundtvigsk Forum vil det hele. Foreningen vil være med, både når der diskuteres liturgi- eller dåbssyn i folkekirken, når der diskuteres dannelse på læreruddannelsen og i skolen og når der diskuteres demokrati, medborgerskab og fællesskab midt i en tid i forandring. Og som sekretariatsleder Lise Korsgaard formulerede det, så befinder vi os samtidig i en tid, hvor der bliver 'kaldt på' det grundtvigske. Der er noget, 'man mangler', som det grundtvigske er og står for. Pejlingen er dermed ikke blot et internt foreningsanliggende. Også set udefra lyder der et: Hvor er I? ■